

**Извештај о прегледу и оцени докторске дисертације мр Соње Вишњић
Жижовић „Мотив Лептировог сна у поезији Мацуо Башоа“**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовao комисију: Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду 21. маја 2014. Одлуком бр. 1547/1.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
1. Др Љиљана Марковић, редовни професор, оријентална филологија - јапанологија, 2009, Филолошки факултет у Београду
2. Др Слободан Грубачић, емеритус, 2011, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Др Дивна Тричковић, доцент, јапанологија, 2010, Филолошки факултет Универзитета у Београду
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Соња, Слободан, Вишњић Жижовић
2. Датум рођења, општина, република: 25.07.1977. Савски венац, Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 21.04.2008. Филолошки факултет Универзитета у Београду, “Елементи природе у позном стваралаштву Мацуо Башоа”
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Наука о књижевности, јапанологија
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Мотив “Лептировог сна” у поезији Мацуо Башоа
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.
Општи циљ рада је утврђивање естетских и песничких начела којима је стремио Мацуо

Башо, али и утврђивање утицаја таоизма и философије Чуанг Цеа на хаику поезију и поетику Мацуо Башоа, пошто се овај песник у свом стваралаштву ослањао на учења зен будизма и таоизма (конкретније, учење Чуанг Цеа). Овај утицај је утврђен анализом Чуанг Цеове параболе "Лептиров сан" и Башоових песама у којима се појављује слика лептира или сна (заједно или одвојено). Заправо, рад одговара на питање како је Чуанг Цеово учење утицало на Башоово схватање живота, поезије, естетских начела, и даје објашњење "чуангцеовског" схватања јаве као сна, потребе за великим буђењем, а лептира као симбола пролазности и лакоће живљења.

У циљу анализе Башоових естетских и песничких идеала и утицаја које је на њих извршио Чуанг Це, поступно су обрађени одређени сегменти. У Уводу (1-18 стр) сажето је обрађен развој будизма – од Индије, преко Кине до Јапана, као и утицај таоизма на овај философско-религиозни правац чија су начела празнине и једноставности изражена у бројним јапанским уметностима, па тако и у песничкој форми хаику. Такође, обрађено је источњачко схватање уметника, као и циљ рада и методологија.

У Другом поглављу, под називом *Теоријски оквир - таоизам и Чуанг Це* (19-51 стр), обрађен је овај философски правац, коме претходи културолошка позадина кинеске философије, сажето изложено учење творца таоизма - Лао Цеа, а затим и живот и учење Чуанг Цеа: његов однос према човеку и природи, схватање живота и смрти, однос према сновима и буђењу и забораву, као и онтолошки и когнитивни принцип параболе "Лептиров сан".

У Трећем поглављу под насловом *Хаику поезија и Мацуо Башо* (52-83 стр), обрађен је настанак и развој јапанске песничке форме хаику, Башоови литерарни претходници, али и живот Мацуо Башоа, као и основна начела његове песничке школе Шомон.

У наредном, Четвртном поглављу под насловом *Развој поетике Мацуо Башоа* (84-98 стр), приказан је развој поетике Мацуо Башоа и основне карактеристике његове поезије.

У Петом поглављу под насловом *Утицај таоизма на хаику поезију и поетику Мацуо Башоа* (99-140 стр), обрађен је утицај таоизма на хаику поезију – и на Башоове претходнике (песнике школа Теимон и Данрин), као и на самог Башоа, посебно наводећи карактеристике и начела Башоове поезије на које је утицало учење Чуанг Цеа, као што су искреност поезије, ексцентричност, идеја слободног и лагодног лутања, слеђење тока природе и враћање природном, немењајуће и крећуће, празнина, не-делање, заборав и лакоћа.

У Шестом поглављу под насловом *Схватање снова на Истоку* (141-162 стр), обрађено је схватање снова на Истоку, и то у онтолошком смислу, проналажењем сличности у схватању снова не само у Кини и Јапану, већ и сличности са схватањем снова исламских и индијских мистика, као и неких философа и мистика са Запада.

У Седмом поглављу под насловом *Симболика лептира* (163-172 стр), обрађена је симболика лептира, чиме је постављен темељ за спровођење саме анализе – за проналажење сличности између Чуанг Цеове параболе "Лептиров сан" и Мацуо Башоових песама у којима се појављује слика сна или лептира.

У Закључку (200-204 стр) су изнета запажања до којих се, компаративном и конклузивном методом, дошло анализом.

На крају рада су приложени Литература (205-213 стр), Прилог 1 – Грађа (214-217), Прилог 2 – Појмовник (218-228 стр) и Биографија кандидата (229 стр).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Мацуо Башо (1644-1694) је свакако један од најпознатијих јапанских хаику песника. За

живота је био цењен и имао је доста ученика и следбеника, чији је број наставио да расте након смрти овог великог песника. Данас је Мацуо Башо један од најпревођенијих јапанских песника, о чијем су животу и делу написане бројне студије. Будући да је у раду, преко анализе Башоових песама у којима он користи слику лептира или сна, потврђен утицај таоизма и философије Чуанг Цеа, да су у њему утврђени песнички идеали, стремљења и естетска начела поетике Мацуо Башоа, рад доприноси бољем разумевању поетике Мацуо Башоа, његовог живота и размишљања, али и уопште најкраће песничке форме - хаику.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

1. Соња Вишњић Жижовић, „Елементи природе у позном стваралаштву Мацуо Башоа“, Либер, Београд, 2008.
2. Sonja Višnjić Žižović and Junichi Toyota, "Emptiness in Haiku Poetry", у: *Sense of Emptiness: Interdisciplinary Approach*, edited by Junichi Toyota, Pernilla Hallonsten and Marina Shchetunina, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle, 2012, str. 31-46.
3. Соња Вишњић Жижовић, Јована Стојановић, "Традиционална јапанска позоришта но и кабуки", Либер, Београд, 2011.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Компаративном и конклузивном методом утврђена су естетска начела која је Мацуо Башо, а под утицајем Чуанг Цеове мисли, инкорпорирао и сјединио у кључном појму своје естетике - лакоћи (јап. *каруми*). Анализа Башоових песама у којима се појављује слика лептира или сна (или оба заједно) потврдила је утицај Чуанг Цеове мисли на поетику Мацуо Башоа – тачније, његовог схватања јаве као сна и потребе за великим буђењем, а лептира као симбола несталности постојања, али и лакоће живљења. То је битно јер указује на значај постојања дубље философије у оквиру естетских принципа, прожимајући их и дајући им ванвременски квалитет.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА НАПОМЕНА:

У раду је истраживање спроведено систематично, а резултати представљени на прегледан начин, због чега је оцењен изузетно позитивно.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
Да се закаже одбрана ове докторске дисертације пред комисијом.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Љиљана Марковић
2. Др Слободан Грубачић
3. Др Дивна Тричковић
- 4.
- 5.